

Statistische Trends

Arbeidsmigranten in Nederland: nieuwkomers op de voet gevolgd

Femke Hitzert
Marcel van Wijk

2019

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Methode 4

3. Resultaten 6

3.1 Instroom, doorstroom en uitstroom 6

3.2 Kennismigranten en overige arbeidsmigranten 8

4. Conclusie 16

Literatuur 17

StatLine 17

In 2011 kwamen 31 duizend arbeidsmigranten naar ons land die zich inschreven bij een gemeente. Hiervan waren ongeveer 4 op de 10 kennismigrant; de rest betrof overige arbeidsmigranten. De meeste arbeidsmigranten kwamen uit de Europese Unie. Kennismigranten kwamen in 2011 het vaakst uit India of Polen. Onder overige arbeidsmigranten bevonden zich veel Polen en in mindere mate Chinezen. Eind 2016 stonden nog 12,7 duizend van de oorspronkelijke 31 duizend arbeidsmigranten ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). Overige arbeidsmigranten uit de Europese Unie bleven het vaakst in Nederland. Relatief veel kennismigranten van buiten de Europese Unie waren eind 2016 reeds vertrokken.

1. Inleiding

Door vrij verkeer van arbeid tussen Nederland en een toenemend aantal landen stijgt het aantal arbeidsmigranten vanuit de Europese Unie (EU), European Free Trade Association (EFTA) en landen buiten de EU sinds begin deze eeuw gestaag. Sinds de toetreding van diverse Oost-Europese landen tot de EU in 2004 vinden met name veel Poolse arbeidsmigranten hun weg naar Nederland. Voor een groot deel betreft het arbeidskrachten die tegen bescheiden betaling werk vonden in sectoren als de landbouw, de industrie en de bouw (Heyma et al., 2018; Krieg en Van Rooijen, 2018; Sleutjes et al., 2016). Daarnaast is al langere tijd sprake van een stabiele stroom kenniswerkers vanuit EU-landen en landen van buiten de EU.

De vraag die in dit artikel centraal staat, is hoe het arbeidsmigranten vergaat op het gebied van wonen, werken en gezin de eerste vijf jaar nadat ze zich hebben ingeschreven in Nederland. Zijn er substantiële verschillen tussen kennismigranten en overige arbeidsmigranten (ook wel aangeduid als 'niet-kennismigranten') op deze terreinen? En maakt het uit of arbeidsmigranten uit de EU komen of niet? Door arbeidsmigranten die in 2011 naar Nederland toekwamen en zich inschreven bij een gemeente gedurende vijf jaar te volgen, kan de dynamiek van arbeidsmigranten goed in beeld gebracht worden. Hoe ziet de groep die in Nederland blijft eruit? Hoe vergaat het arbeidsmigranten op het gebied van werken, wonen en gezinssituatie? Hoe wijken degenen die in Nederland blijven af van de groep die ons land binnen vijf jaar weer verlaat? Hierbij wordt onder meer gekeken naar verschillen in leeftijd, huishoudenssituatie en sociaaleconomische positie.

Na afbakening van de groep onderzochte arbeidsmigranten (paragraaf 2) wordt in dit artikel ingegaan op de doorstroom en uitstroom van deze migranten in de periode 2011 tot en met 2016 (paragraaf 3.1). In paragraaf 3.2 staat centraal in hoeverre kennismigranten zich onderscheiden van de overige arbeidsmigranten qua demografische en sociaaleconomische ontwikkeling. Tot slot volgt de conclusie (paragraaf 4).

2. Methode

Dit onderzoek is gebaseerd op arbeidsmigranten die in 2011 naar Nederland kwamen en zich tevens in dat jaar inschreven bij een gemeente. Het ging hierbij om 31 duizend personen. De analyse van de arbeidsmigranten omvat niet exact vijf jaar. Migranten zijn gevolgd vanaf het moment dat ze in Nederland aankwamen in de loop van 2011 tot en met 31 december 2016. Daarnaast zijn van sommige demografische en sociaaleconomische indicatoren in dit artikel cijfers opgenomen vanaf eind 2011, begin 2012 of eind 2012. Het verschilt dus per indicator vanaf welk moment gegevens beschikbaar zijn over de binnengekomen arbeidsmigranten in 2011. Arbeidsmigranten zijn geselecteerd op basis van het migratiemotief.

Arbeidsmigranten worden in dit onderzoek in vier groepen onderscheiden:

- kennismigranten van buiten de EU;
- kennismigranten uit de EU;
- overige arbeidsmigranten van buiten de EU;
- overige arbeidsmigranten uit de EU.

Arbeidsmigranten: kennismigranten en overige arbeidsmigranten

In dit onderzoek tellen migranten van buiten de EU/EFTA mee als arbeidsmigrant als ze van de IND een vergunning voor arbeid hebben gekregen. Migranten van binnen de EU/EFTA worden tot de arbeidsmigranten gerekend als hun eerste migratiedoel 'arbeid' is, dan wel het eerste migratiedoel 'gezinshereniging' en het tweede doel 'arbeid' is. Dit zijn gezinsmigranten die tevens binnen vier maanden werk hebben. Deze laatste groep betreft uitsluitend migranten uit de EU/EFTA, aangezien alleen voor deze groep een tweede migratiedoel bekend is.

Migranten van buiten de EU kunnen, als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen op het gebied van werk en inkomen¹⁾, in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning voor kennismigranten. De kennismigranten die deze verblijfsvergunning in 2011 van de IND hebben verkregen, vormen in dit onderzoek de groep kennismigranten van buiten de EU. Migranten van buiten de EU die geen verblijfsvergunning als kennismigrant hebben, zijn ingedeeld in de groep 'overige arbeidsmigranten'.

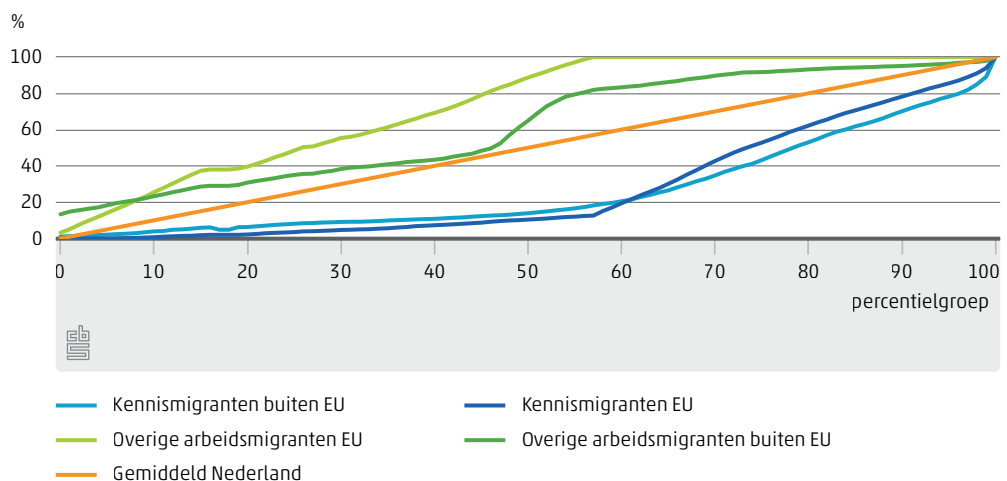
Voor arbeidsmigranten uit de EU kan de indeling niet op deze manier gemaakt worden, omdat zij zich zonder verblijfsvergunning kunnen vestigen in Nederland. Voor de afbakening van kennismigranten uit de EU is daarom gebruik gemaakt van hun bruto persoonlijk inkomen op 1 januari 2012. Als referentie is het bruto persoonlijk inkomen van de groep kennismigranten van buiten de EU genomen. Het inkomen van deze groep is vergeleken met het landelijk gemiddelde door te kijken naar de verdeling in percentielgroepen (oftewel honderd groepen van gelijke grootte op basis van alle inkomens in Nederland). Hierbij is te zien dat kennismigranten,

¹⁾ Zie voor een overzicht van de voorwaarden de website van de IND:
<https://ind.nl/werk/Paginas/Kennismigrant.aspx>

overeenkomstig de IND-inkomensgrens, minder vaak dan gemiddeld in de lagere inkomensgroepen vallen, en juist vaker in de hogere inkomensgroepen. Het kantelpunt ligt bij het 57^e percentiel: ruim 80 procent van de kennismigranten heeft een inkomen dat behoort tot de landelijk 43 procent hoogste inkomens (zie onderstaande grafiek).

Het bruto persoonlijk inkomen dat hoort bij de bovengrens van dit 57^e percentiel is gebruikt als grenswaarde bij het indelen van EU-arbeidsmigranten. Valt hun inkomen daarboven, dan worden zij aangemerkt als kennismigranten; als ze een minder hoog jaarinkomen hadden, vallen zij in de categorie 'overige arbeidsmigranten'. Voor migranten die in 2012 zijn vertrokken, geldt dat hun jaarinkomen genormaliseerd is. Dit betekent dat voor deze migranten een hypothetisch jaarinkomen is berekend naar rato van het aantal maanden dat ze in Nederland waren.

Bruto persoonlijk inkomenspercentiel van arbeidsmigranten, 1 januari 2012 (cumulatief)

Inschrijving bij een gemeente is verplicht voor migranten bij een verblijf vanaf vier maanden. Hoewel seizoensmigranten zich over het algemeen niet inschrijven bij de gemeente (Krieg en Van Rooijen, 2018), kan niet helemaal worden uitgesloten dat er zich toch seizoensmigranten in deze groep bevinden. Bij de indeling van migranten uit de EU worden migranten die vier maanden of korter in Nederland verbleven daarom gerekend tot de overige arbeidsmigranten.

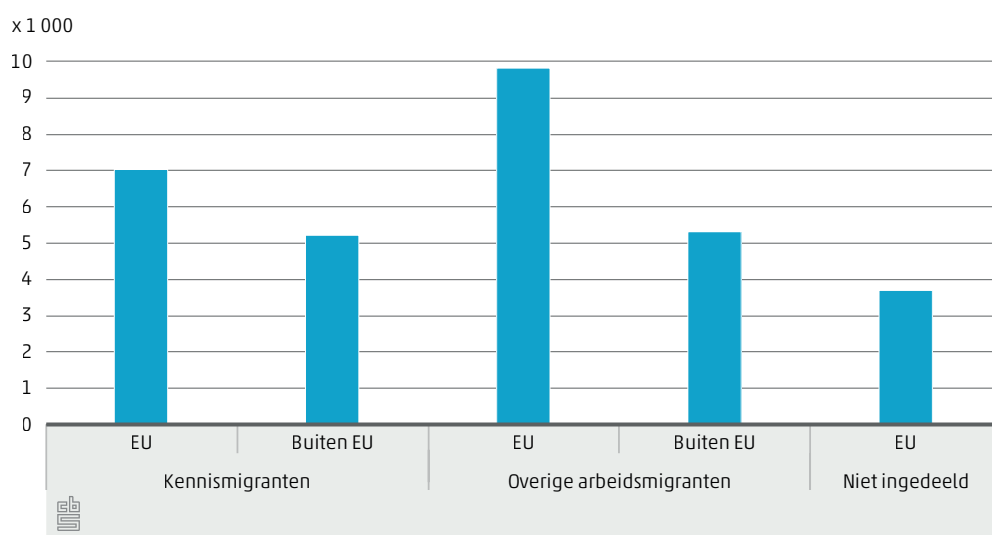
De groep arbeidsmigranten is verrijkt met de volgende gegevens: leeftijd, geslacht, nationaliteit, type huishouden, gemeente van inschrijving, voornaamste inkomensbron, bedrijfstak waarin ze werkzaam zijn en kenmerken van hun woning. Deze gegevens zijn tussen 2011 en 2016 jaarlijks gekoppeld aan de onderzoekspopulatie.

3. Resultaten

3.1 Instroom, doorstroom en uitstroom

In 2011 kwamen er 31 duizend arbeidsmigranten naar Nederland. Ongeveer 4 op de 10 waren kennismigranten. Bijna de helft was geen kennismigrant. Van de rest is niet bekend welke type arbeidsmigrant ze zijn. Dat laatste geldt voor EU-migranten waarvan het inkomen onbekend is (12 procent). Van deze laatste groep was overigens 90 procent in 2011 of 2012 weer vertrokken. Zowel onder kennismigranten als onder overige arbeidsmigranten kwamen de meeste mensen vanuit andere EU-landen naar Nederland toe.

3.1.1 Ingeschreven arbeidsmigranten naar type en herkomst, 2011

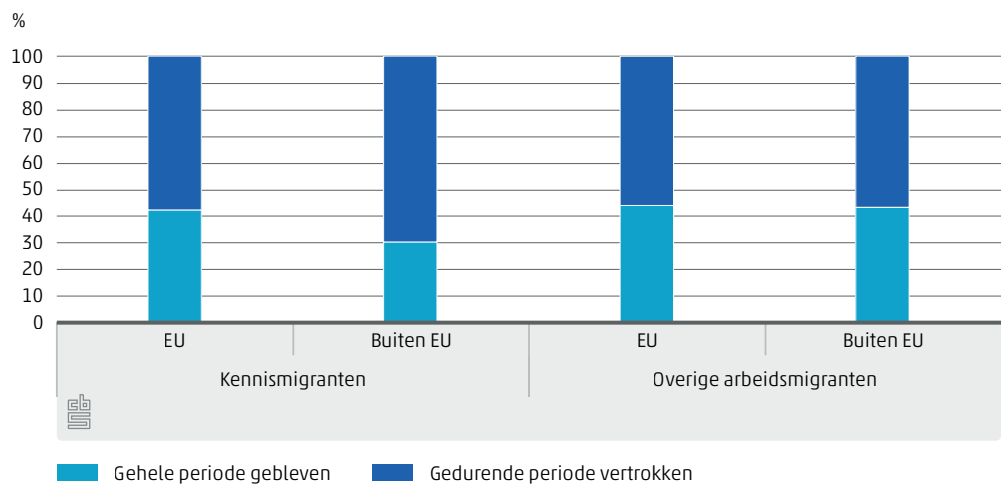

4 op de 10 arbeidsmigranten na vijf jaar nog in Nederland

Eind 2016 waren er nog 12,7 duizend arbeidsmigranten over van de 31 duizend die in 2011 naar Nederland kwamen. Hiervan verbleef het overgrote deel (11,3 duizend personen) de gehele periode in Nederland. Voor het overige deel gaat het om herintreders: arbeidsmigranten die in de tussenliggende jaren, soms meerdere keren, zijn vertrokken uit Nederland om daarna weer terug te keren.

Overige arbeidsmigranten van binnen de EU bleven relatief het vaakst, met 44 procent. Daarna volgen overige arbeidsmigranten van buiten de EU (43 procent), kennismigranten van binnen de EU (42 procent) en ten slotte kennismigranten van buiten de EU (30 procent). Ook van de groep die het vaakst bleef, was meer dan de helft binnen vijf jaar vertrokken.

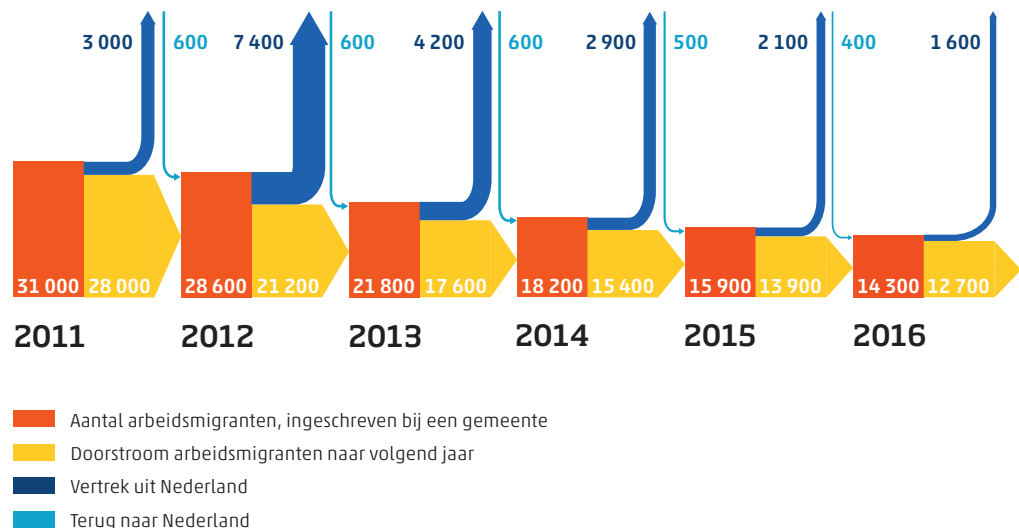
3.1.2 Blijvers en vertrekkers onder arbeidsmigranten 5 jaar na binnenkomst, 31 december 2016

Grootste uitstroom arbeidsmigranten in 2012

Begin 2012 waren nog 28 duizend van de 31 duizend arbeidsmigranten aanwezig in Nederland. Ongeveer 3 duizend arbeidsmigranten bleven dus korter dan een jaar in ons land. Dat komt neer op ongeveer 10 procent. In 2012 vertrok de grootste groep; vanaf 2013 nam het aantal migranten dat vertrok af. Van de personen die vertrokken, keerde een klein deel in de jaren daarna weer terug. Zo waren er bijvoorbeeld 500 migranten die vóór 2015 zijn vertrokken en in 2015 weer terugkeerden. Eind 2016 was ongeveer 40 procent van de oorspronkelijke groep arbeidsmigranten nog in Nederland.

3.1.3 Door- en uitstroom van arbeidsmigranten ingeschreven bij een gemeente in Nederland in 2011¹⁾

¹⁾ Stroomcijfers tellen niet altijd op tot het totaal door afronding op honderdtallen.

3.2 Kennismigranten en overige arbeidsmigranten

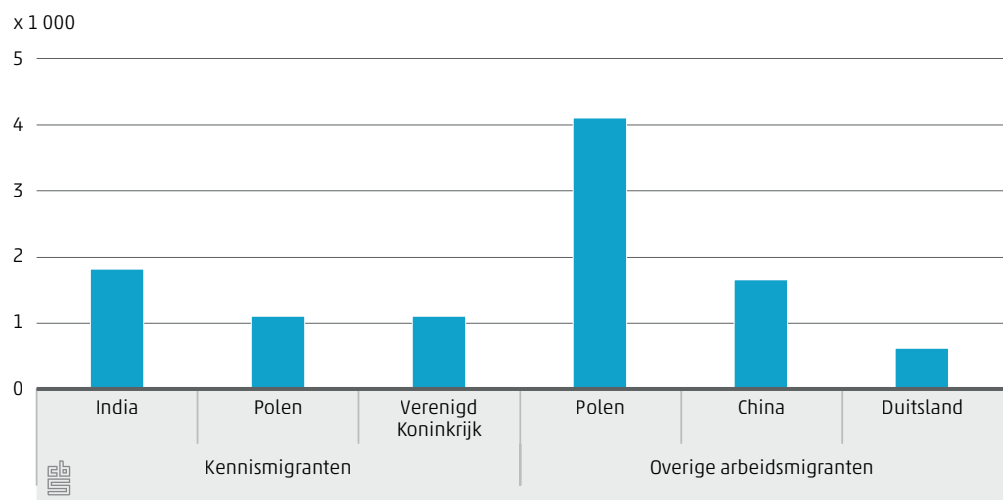
1 op de 5 arbeidsmigranten Poolse nationaliteit

Van alle arbeidsmigranten die in 2011 naar Nederland kwamen, had 1 op de 5 de Poolse nationaliteit. Indiase, Chinese, Duitse en Britse migranten volgen op ruime afstand met een aandeel van 6 à 7 procent. Van de ruim 6,4 duizend Poolse arbeidsmigranten was in 2016 nog iets minder dan 40 procent aanwezig in Nederland. Van de bovengenoemde nationaliteiten bleven alleen Chinezen vaker, met 46 procent.

In 2011 telde Nederland 12,3 duizend kennismigranten. De meeste kennismigranten van buiten de EU kwamen uit India (1,8 duizend), op ruime afstand gevolgd door Amerikanen, Japanners en Chinezen. Binnen de EU ging het vooral om kennismigranten uit Polen, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. Onder de Indiase arbeidsmigranten komen relatief veel kennismigranten voor (90 procent).

Naast de kennismigranten waren er ongeveer 15 duizend overige arbeidsmigranten. Ruim 4 duizend daarvan waren Polen, gevolgd door Chinezen (bijna 1,7 duizend).

3.2.1 Arbeidsmigranten naar meest voorkomende nationaliteit bij binnenkomst, 2011¹⁾

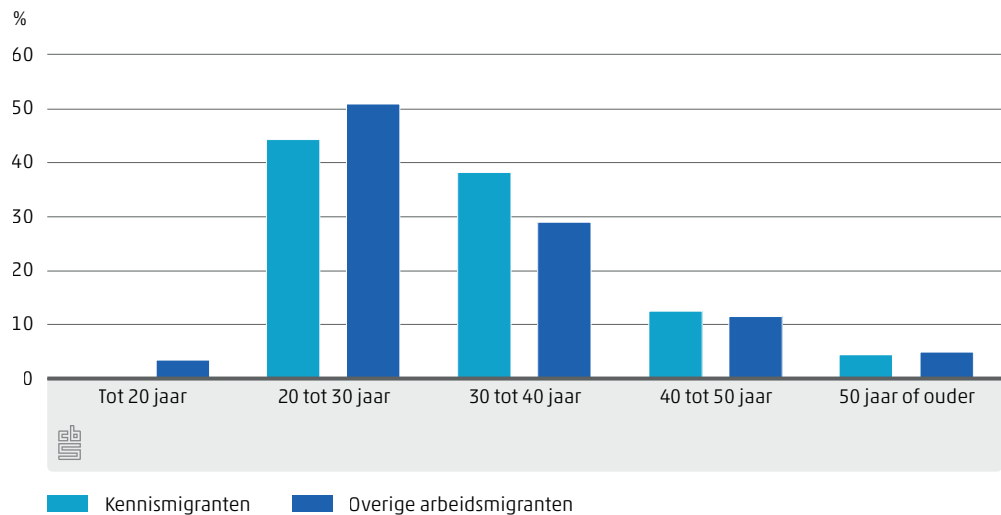
¹⁾ Een groep arbeidsmigranten is niet ingedeeld, omdat het inkomen onbekend is.

Overige arbeidsmigranten jonger dan kennismigranten

Het merendeel van de arbeidsmigranten kwam op relatief jonge leeftijd naar Nederland. Bijna de helft van de arbeidsmigranten was bij binnenkomst tussen de 20 en 30 jaar. Onder de overige arbeidsmigranten lag dat aandeel net boven de 50 procent. Kennismigranten kwamen doorgaans op wat latere leeftijd binnen. Het aandeel dertigers is relatief groot onder kennismigranten.

Leeftijd speelt nauwelijks een rol bij het vertrek van arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten jonger dan 30 jaar en degenen van 50 jaar of ouder vertrokken verhoudingsgewijs iets vaker dan dat ze bleven. Het verschil bedraagt echter niet meer dan enkele procenten.

3.2.2 Arbeidsmigranten naar leeftijd bij binnenkomst, 2011

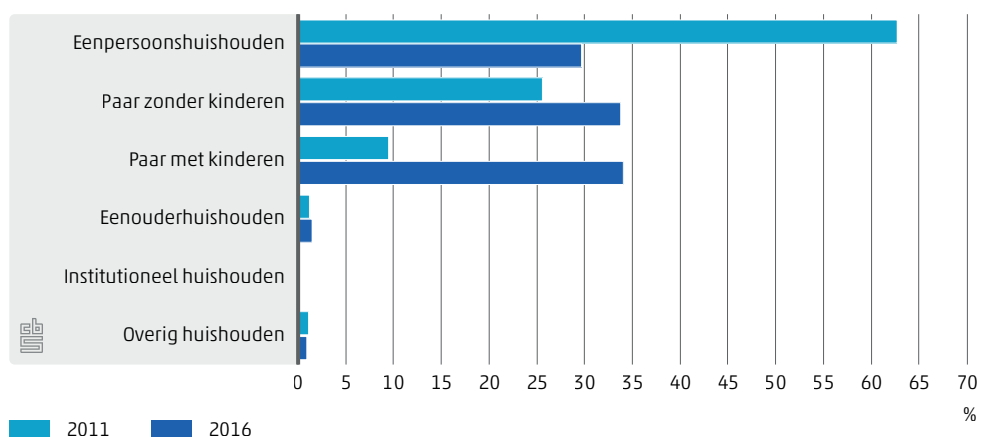

Ongeveer twee derde van de binnengekomen arbeidsmigranten was man. Met name onder kennismigranten (77 procent) en overige arbeidsmigranten van buiten de EU (71 procent) was het aandeel mannen relatief groot. Daarentegen was de man-vrouwverhouding onder overige arbeidsmigranten uit de EU vrijwel gelijk.

Minder eenpersoonshuishoudens, meer paren met kinderen

Voor veel arbeidsmigranten is het soort huishouden waar ze deel van uitmaken veranderd sinds ze in 2011 naar Nederland kwamen. Onder kennismigranten die tenminste tot 1 januari 2016 zijn gebleven, was het aandeel eenpersoonshuishoudens begin 2016 meer dan gehalveerd, vergeleken met dat bij binnenkomst in 2011. Ook onder overige arbeidsmigranten was dit aandeel fors gekrompen. Vooral onder kennismigranten steeg het aandeel paren met kinderen tussen 2011 en 2016: begin 2016 was dit aandeel ruim drie keer zo groot bij de blijvers dan vijf jaar eerder. Ook onder overige arbeidsmigranten was de toename van het aandeel paren met kinderen het grootst. Hierbij speelt vermoedelijk

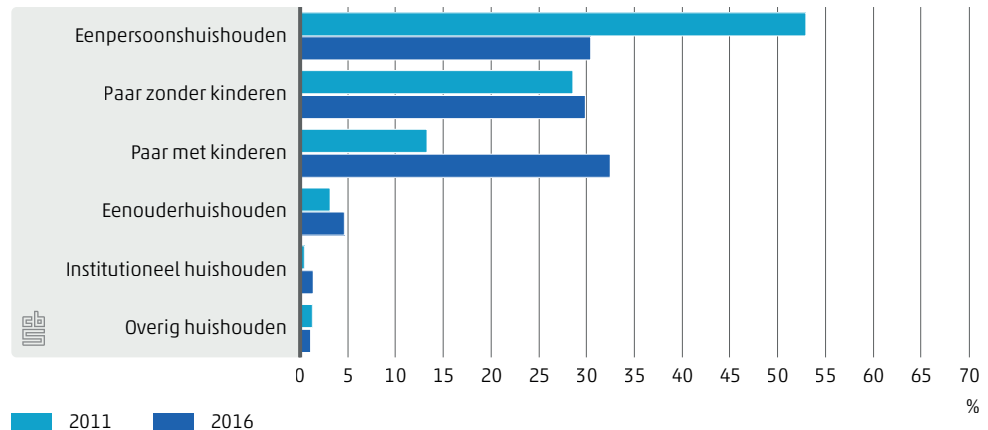
3.2.3 Kennismigranten naar type huishouden¹⁾

¹⁾ Kennismigranten nog aanwezig op 1 januari 2016.

gezinshereniging een rol, waarbij bijvoorbeeld de partner van de arbeidsmigrant later naar Nederland is overgekomen. De cijfers in dit onderzoek zijn gebaseerd op de huishoudensituatie in Nederland. Het is daarbij onbekend of er sprake is van gezinshereniging of dat men in Nederland een partner heeft gevonden, waarmee men is gaan samenwonen (en kinderen heeft gekregen).

3.2.4 Overige arbeidsmigranten naar type huishouden¹⁾

¹⁾ Overige arbeidsmigranten nog aanwezig op 1 januari 2016.

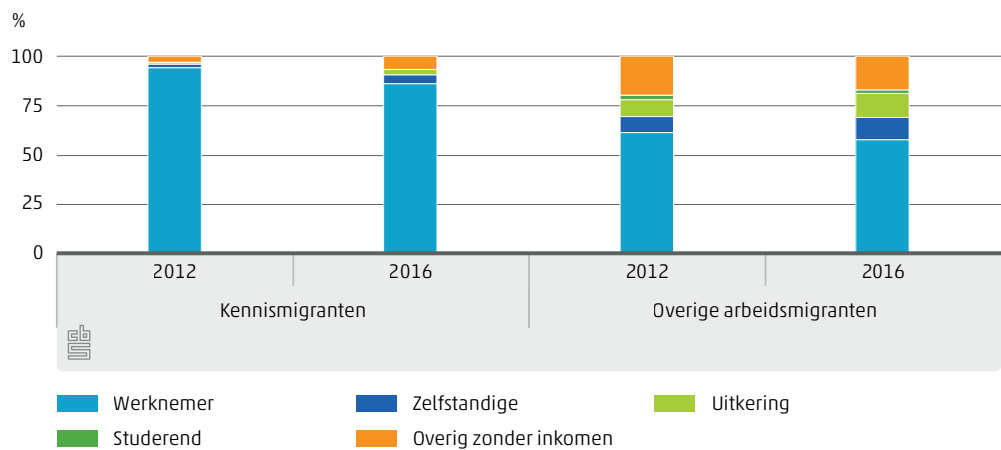
Kennismigrant vaker werknemer dan overige arbeidsmigrant

Om een beter beeld te krijgen van de ontwikkeling in de sociaaleconomische positie van arbeidsmigranten, is gekeken naar de voornaamste inkomensbron. Van deze migranten was het overgrote deel, zowel eind 2012 als vier jaar later, werkzaam als werknemer. Bij kennismigranten was dit aandeel in 2016 anderhalf keer zo groot als bij de overige arbeidsmigranten. Het aandeel werknemers is tussen eind 2012 en eind 2016 afgenomen, zowel onder kennismigranten als onder overige arbeidsmigranten. Er is een lichte verschuiving naar zelfstandigen zichtbaar. Zelfstandigen kwamen eind 2016 vooral voor onder overige arbeidsmigranten, met 11 procent. Onder kennismigranten bedroeg dit 4 procent.

Niet alle blijvers hebben een betaalde werkkring. Van de overige arbeidsmigranten die in Nederland zijn gebleven, steeg het aandeel uitkeringsontvangers van 9 naar 12 procent. Van een aanzienlijk deel van de overige arbeidsmigranten (17 procent) is geen inkomensbron bekend. Daarbij kan meespelen dat ze bijvoorbeeld inkomen uit het buitenland hebben, leven van het inkomen van de partner of zwart verdienen. Ook kan het voorkomen dat men tijdelijk geen inkomen heeft en leeft van eerder verdiend inkomen, of dat men Nederland heeft verlaten zonder zich uit de BRP uit te schrijven.

Tot slot valt op dat het aandeel kennismigranten dat in Nederland is gebleven en niet als werknemer of zelfstandige te boek staat, in vier jaar tijd is verdubbeld. Eind 2012 had 4 procent een uitkering, een studie of een onbekende inkomensbron; vier jaar later was dit 9 procent. Onder overige arbeidsmigranten is de groep die geen betaald werk had aanzienlijk groter. Het aandeel dat geen betaald werk had, is echter stabiel gebleven op 30 procent onder overige arbeidsmigranten tussen 2012 en 2016.

3.2.5 Arbeidsmigranten naar sociaaleconomische categorie, 31 december¹⁾

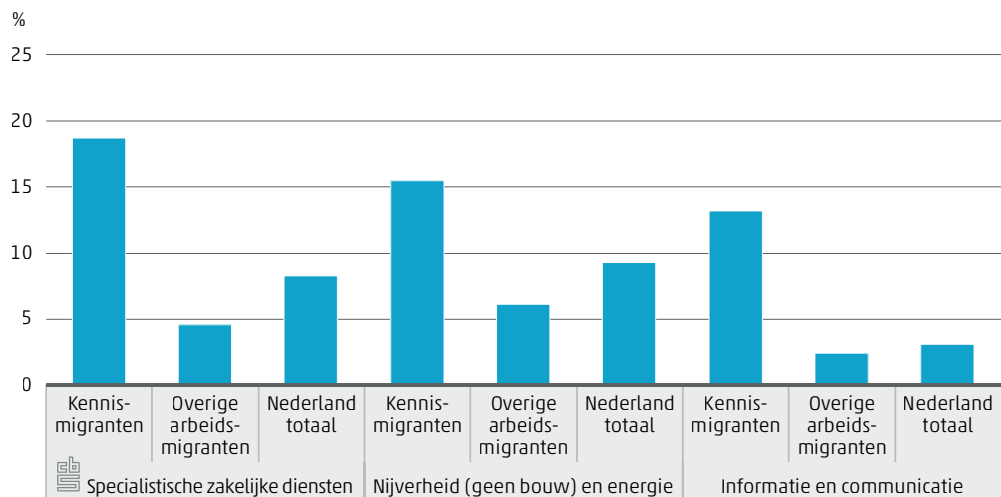

¹⁾ Arbeidsmigranten nog aanwezig op 31 december 2016.

Kennismigrant: onderzoek en advies, ICT

Eind 2016 werkten kennismigranten verhoudingsgewijs vaak in de specialistische zakelijke diensten, bijvoorbeeld bij onderzoek- en adviesbureaus. Iets minder dan 1 op de 5 kennismigranten was op dat moment actief in deze sector. Dat is meer dan het dubbele van het gemiddelde over alle werkenden in Nederland. Ook werkten relatief veel kennis-migranten in de nijverheid (15 procent) en de ICT (13 procent); 7 procent van de kennis-migranten was werkzaam in het onderwijs.

3.2.6 Werkzame arbeidsmigranten; bedrijfstakken met relatief groot aandeel kennismigranten, 31 december 2016

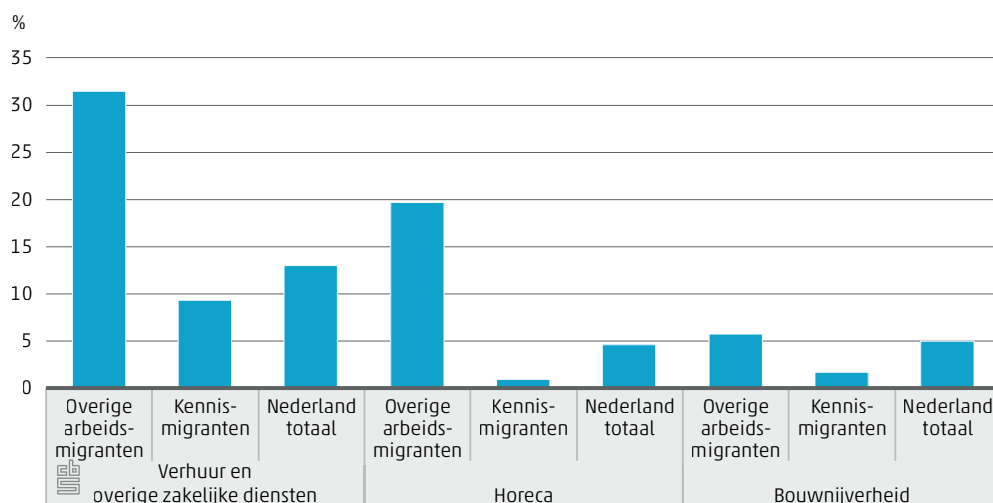

Overige arbeidsmigrant: vaak uitzendkracht en in de horeca

Overige arbeidsmigranten werkten voor het grootste deel in de verhuur en overige zakelijke diensten: bijna 1 op de 3 werkte eind 2016 in deze sector. Dit is ook de sector waar uitzendkrachten onder vallen. Ook de horeca was bij deze groep in trek, met bijna 20 procent. Hoewel het aandeel overige arbeidsmigranten in de bouw klein was, is het

aandeel wel groter dan gemiddeld in Nederland. Daarnaast werkte 3 procent van de overige arbeidsmigranten in de landbouw in 2016. In de landbouw werken vooral seizoenswerkers en die behoren niet tot de onderzoekspopulatie. Daarnaast kunnen arbeidsmigranten echter vanuit de zakelijke dienstverlening via uitzendbureaus aan de slag zijn gegaan in de landbouw. Het is niet bekend welk deel van de arbeidsmigranten als uitzendkracht in de landbouw aan de slag is gegaan.

3.2.7 Werkzame arbeidsmigranten; bedrijfstakken met relatief groot aandeel overig, 31 december 2016

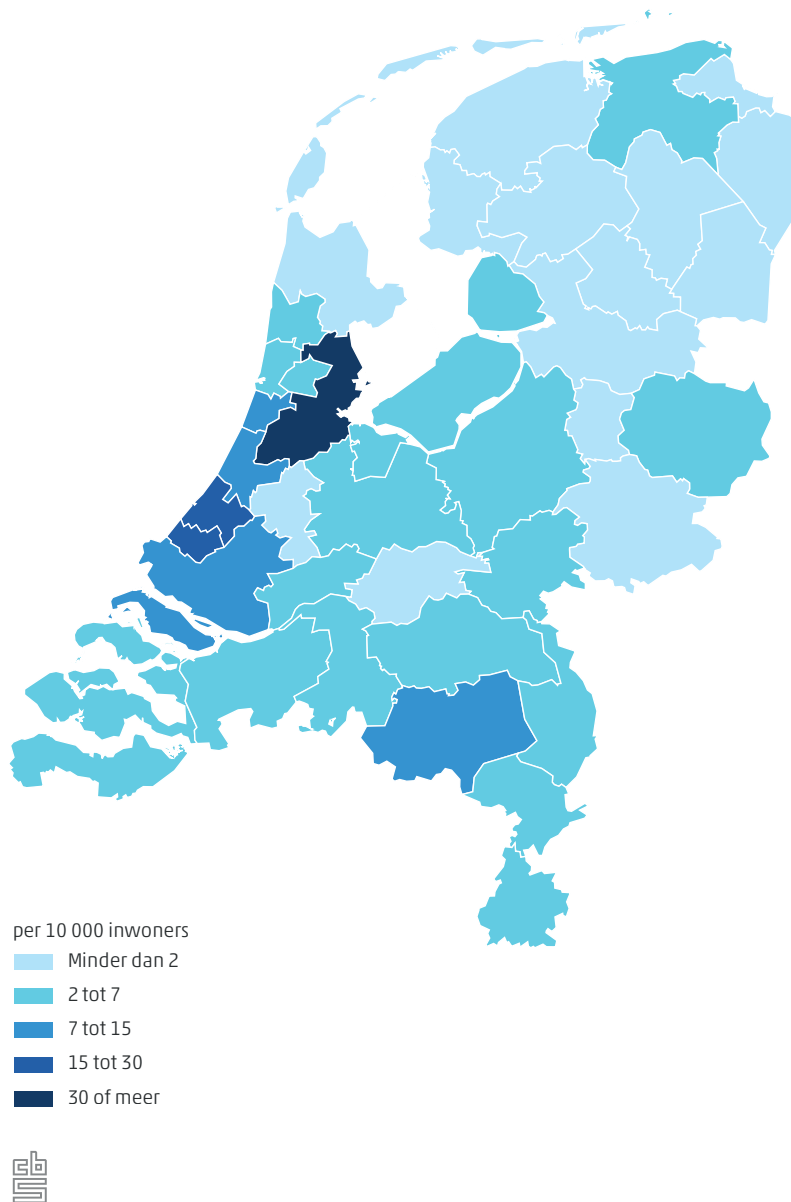
Kennismigranten vooral in Groot-Amsterdam

Het aandeel kennismigranten per 10 duizend inwoners was bij binnenkomst in 2011 het grootst in de COROP-regio Groot-Amsterdam, gevolgd door de agglomeratie 's-Gravenhage en Delft en Westland (met name gemeente Delft). Ook in de regio's Groot-Rijnmond en Zuidoost-Noord-Brabant (met Eindhoven als kern) woonden relatief veel kenniswerkers. In Groot-Amsterdam werkten de meeste kenniswerkers eind 2011 in de handel en in de specialistische zakelijke diensten, terwijl ze in Zuidoost-Noord-Brabant vooral ingezet werden in de industrie en verhuur en overige zakelijke dienstverlening.

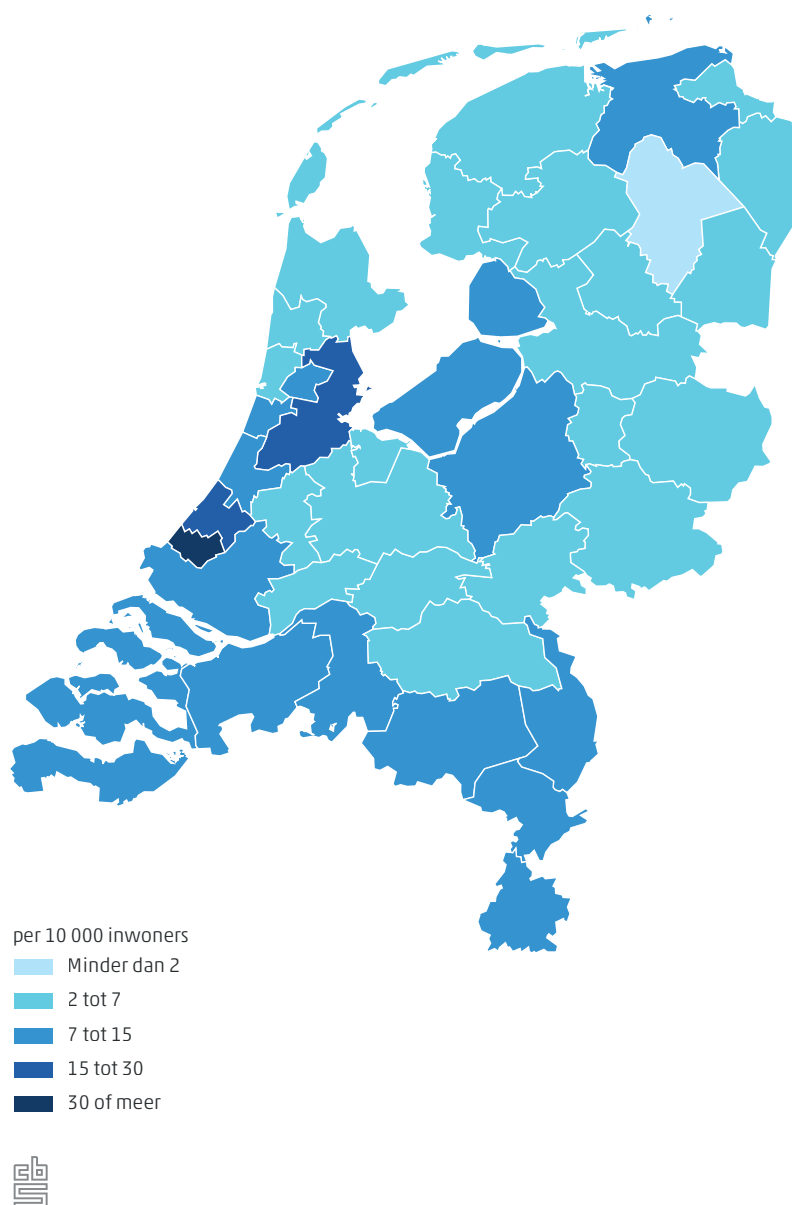
Overige arbeidsmigranten in Delft en Westland

Overige arbeidsmigranten waren vooral te vinden in Delft en Westland (in het bijzonder gemeente Westland) en in mindere mate in Groot-Amsterdam en de agglomeratie 's-Gravenhage. Sterke concentraties van deze groep bevinden zich doorgaans in gebieden met relatief veel land- en tuinbouw, waaronder Leiden en Bollenstreek, en Flevoland. Ook in het zuidelijke deel van Noord-Brabant, Limburg en Zeeland waren relatief veel overige arbeidsmigranten.

3.2.8 Kennismigranten naar COROP-gebied, 2011

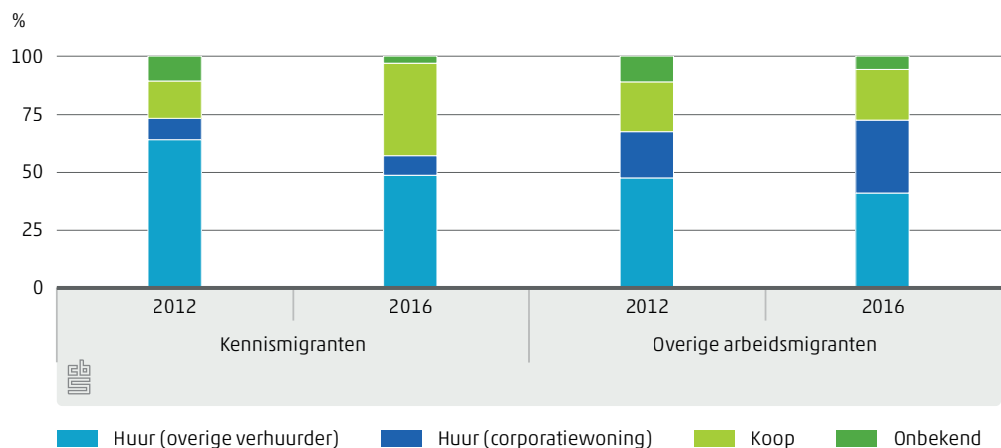
3.2.9 Overige arbeidsmigranten naar COROP-gebied, 2011

Verdubbeling kennismigranten met koopwoning

Voorals onder kennismigranten zijn veranderingen in het eigendom van de woning opgetreden tussen 1 januari 2012 en 1 januari 2016. Zo is onder kennismigranten die begin 2016 nog steeds in Nederland stonden ingeschreven, het aandeel huishoudens dat in een koopwoning woont ruim verdubbeld. Bij de overige arbeidsmigranten is dat percentage nagenoeg gelijk gebleven. Het aandeel bewoners van een koopwoning is onder huishoudens van kennismigranten die begin 2016 nog steeds in Nederland woonden, bijna dubbel zo groot als onder overige arbeidsmigranten. Daarbij dient een kanttekening te worden geplaatst: niet iedereen die in een koopwoning woont, is daarvan de eigenaar. Zo was bij 67 procent van de migrantenhuishoudens met een koopwoning begin 2016 de migrant (of de hoofdkostwinner van het gezin) daadwerkelijk zelf eigenaar van de woning. Bij de kennismigranten lag dit aandeel een stuk hoger (77 procent) dan bij de overige

3.2.10 Arbeidsmigranten (huishoudens) naar eigendom van woning, 1 januari¹⁾

¹⁾ Arbeidsmigranten nog aanwezig op 1 januari 2016.

arbeidsmigranten (52 procent). In het algemeen zullen arbeidsmigranten die wel in een koopwoning wonen maar geen eigenaar zijn, waarschijnlijk inwonen bij de eigenaar van de koopwoning. Het is niet bekend of ze daar huur voor betalen.

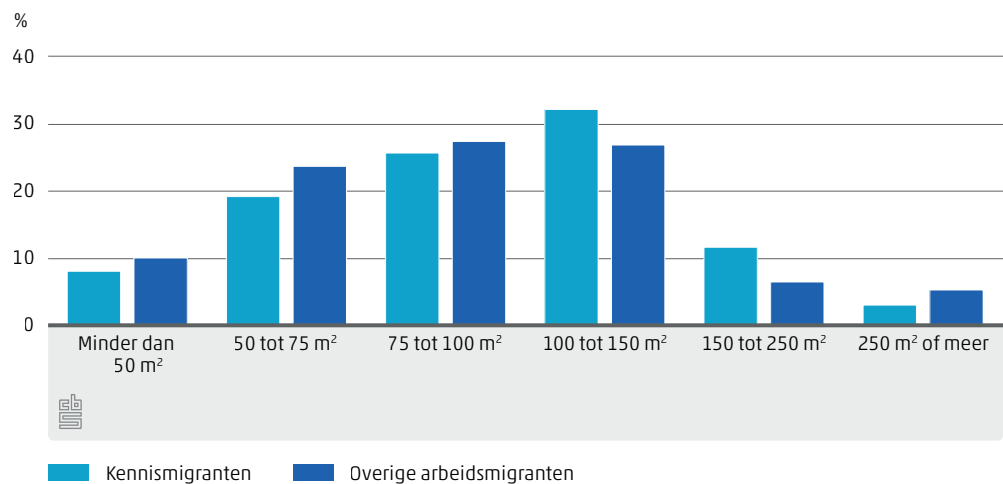
Tot slot valt bij overige arbeidsmigranten op dat het aandeel blijvers met een huurwoning steeg, met name door groei van het aandeel bewoners van een corporatiewoning. Dit aandeel is begin 2016 ruim anderhalf keer zo groot als begin 2012. Dit kunnen corporatiewoningen zijn die bijvoorbeeld op basis van inschrijftijd zijn toegewezen, nadat arbeidsmigranten enige tijd op een wachtlijst hebben gestaan. Maar het kan ook gaan om (onzelfstandige) woonruimte in speciaal op arbeidsmigranten gerichte wooncomplexen of om arbeidsmigranten die een corporatiewoning huren als onderhuurder van de hoofdhuurder.

Begin 2016 bestond 57 procent van de bewoonde woningen in Nederland uit een koopwoning en 42 procent uit een huurwoning. Weliswaar is dit cijfer niet helemaal vergelijkbaar met het aandeel personen dat in een koop- of huurwoning woont, maar deze cijfers wijzen erop dat arbeidsmigranten minder vaak dan niet-arbeidsmigranten in koopwoningen wonen.

Huishoudens van arbeidsmigranten woonden begin 2016 vaker in een appartement (60 procent) dan in een eengezinswoning. Dit gold met name voor kennismigranten. De woningen van kennismigranten hadden vaker een hogere WOZ-waarde dan de woningen van overige arbeidsmigranten. De helft van de kennismigranten bewoonde woningen met een WOZ-waarde tussen de 150 en 300 duizend euro. Daarnaast was bijna een kwart van de kennismigranten te vinden in een woning met een WOZ-waarde van boven de 300 duizend euro. Van de overige arbeidsmigranten woonde meer dan helft in een woning met een relatief lage WOZ-waarde, namelijk minder dan 150 duizend euro.

Kennismigranten woonden niet alleen vaker in een koopwoning en in een woning met een relatief hoge WOZ-waarde, ook woonden ze vaker in een grotere woning met een oppervlakte van minimaal 150 m² dan overige arbeidsmigranten. Huishoudens van

3.2.11 Arbeidsmigranten (huishoudens) naar oppervlakte van de woning, 1 januari 2016

kennismigranten woonden begin 2016 het vaakst in een woning met een oppervlak tussen de 100 en 150 m², met bijna een derde. Onder de overige arbeidsmigranten kwam een woning tussen de 75 en 100 m² het vaakst voor, met ruim een kwart.

4. Conclusie

In 2011 kwamen ruim 31 duizend arbeidsmigranten naar Nederland die zich inschreven bij een gemeente. Meer dan de helft van deze groep was vijf jaar later weer vertrokken. Ongeveer 40 procent was eind 2016 nog aanwezig in Nederland.

Van de binnengekomen arbeidsmigranten had ruim 1 op de 5 de Poolse nationaliteit. De meeste kennismigranten kwamen uit India, Polen en het Verenigd Koninkrijk, terwijl overige arbeidsmigranten vooral afkomstig waren uit Polen en in mindere mate uit China. Met name kennismigranten van buiten de EU vertrokken weer tussen 2011 en 2016. Overige arbeidsmigranten van binnen de EU bleven het vaakst in Nederland.

Tussen 2011 en 2016 veranderde de samenstelling van het huishouden van kennis-migranten meer dan bij overige arbeidsmigranten. Ook werkte een groter deel van de kennismigranten en woonden ze vaker in een koopwoning dan overige arbeidsmigranten.

Blijvers onder kennismigranten kwamen wat vaker als alleenstaande naar Nederland dan overige arbeidsmigranten. Bij beide groepen is het aandeel paren met kinderen sterk toegenomen. Dit geldt met name voor kennismigranten. Bij kennismigranten was het aandeel werknemers zowel in 2016 als in 2012 ongeveer anderhalf keer zo groot als bij de overige arbeidsmigranten. Het aandeel zelfstandig ondernemers is met name onder kennismigranten gegroeid, maar nog altijd aanzienlijk kleiner dan bij overige

arbeidsmigranten. Het aandeel dat niet actief was op de arbeidsmarkt bedroeg onder kennismigranten een derde van dat onder overige arbeidsmigranten. Wel nam dit aandeel onder kennismigranten toe. Kennismigranten waren verhoudingsgewijs vaak actief in de specialistische zakelijke diensten, nijverheid en ICT; overige arbeidsmigranten werkten vooral in verhuur en overige zakelijke diensten (waaronder de uitzendbranche) en de horeca.

Kennismigranten waren na vijf jaar vaker in een koopwoning te vinden dan overige arbeidsmigranten. Ook is de WOZ-waarde van de woning waarin een kennismigrant verblijft, doorgaans hoger. Daarnaast woont een kennismigrant gemiddeld genomen in een woning met een groter oppervlak. Per 10 duizend inwoners kwamen kenniswerkers bij binnenkomst in 2011 het meest voor in COROP-regio Groot-Amsterdam, gevolgd door de agglomeratie 's-Gravenhage. Overige arbeidsmigranten waren vooral te vinden in Delft en Westland en in mindere mate in Groot-Amsterdam.

Literatuur

Heyma, A., P. Bisschop en C. Biesenbeek (2018). De economische waarde van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa voor Nederland. Amsterdam: SEO.

Krieg, S. en J. van Rooijen (2018). Poolse werknemers in Nederland. De nieuwkomers van 2011 op de voet gevolgd. Statistische Trends.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/18/poolse-werknemers-in-nederland>

Sleutjes, B., M. Korte en J. Ooijevaar (2016). Regionale vestiging en herkomst van recente Polen in Nederland, Jaarrapport Integratie 2016, hoofdstuk 3, blz. 108-132.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2016/47/jaarrapport-integratie-2016>

StatLine

CBS StatLine (2019). – Voorraad woningen; eigendom, type verhuurder, bewoning, regio.

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82900NED/table?dl=1B300>

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2018–2019	2018 tot en met 2019
2018/2019	Het gemiddelde over de jaren 2018 tot en met 2019
2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2018 en eindigend in 2019
2016/'17–2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2016/'17 tot en met 2018/'19

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Eindredactie Statistische Trends

Marion van den Brakel
Moniek Coumans
Annelie Hakkenes-Tuinman
Brigitte Hermans
Suzanne Loozen

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2019.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.